

 جمهوری اسلامی ایران وزارت آموزش و پرورش آموزش و پرورش تاجیه ۴	دبیرستان دخترانه امام رضا علیه السلام (دوره دوم) - واحد ۷			نام و نام خانوادگی:
	تعداد سؤالات: ۲۳	تعداد صفحات: ۳		رشته: انسانی پایه: دهم
	تاریخ برگزاری: ۹۷/۳/۱۳	وقت پاسخگویی: ۷۵ دقیقه		

بارم	سؤالات	ردیف												
۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵	جاهای خالی را با واژه های مناسب پر کنید. الف) بررسی متن از دید عینی و ذهنی، عرفانی و طبیعت گرا در سطح قلمرو می باشد. ب) زبان در دوره اشکانیان رایج بود تا اوایل ساسانی آثاری به این زبان تألیف شد. ج) در زمان ساسانیان عمده ترین مرکز فرهنگی به شمار می آمد. د) در زبان فارسی هیچ واژه ای با آغاز نمی شود.	1												
۱	واژه های زیر را یک بار با حذف همزه و بار دیگر بدون حذف همزه تقطیع کنید و زیر هر هجا علامت آن را بگذارید. شب آهنگ: با حذف همزه : بدون حذف همزه:	۲												
۰/۵	سجع و نوع آن را مشخص کنید. محبت را غایت نیست از بهر آنکه محبوب را نهایت نیست.	۳												
۰/۵	قافیه درونی یا ذوقافیتین در کدام یک از سروده های زیر دیده می شود؟ مشخص کنید. الف) اول به بانگ نای و نی ، آرد به دل پیغام وی ب) زمانه قرعه نو می زند به نام شما وآنکه به یک پیمان می، با ما وفاداری کند خوشا شما که جهان می رود به کام شما	۴												
۱	درستی یا نادرستی جمله های زیر را بنویسید. الف) به بیان مقصود با الفاظی روشن و روان ، فصاحت می گویند. ب) آنچه در تکرار اهمیت دارد ، شکل نوشتاری واژگان است نه جنبه موسیقایی. ج) به کوچکترین واحد آوایی زبان هجا می گویند د) تقابل سجع ها در آرایه موازنه، سبب افزایش دادن موسیقی لفظی شعر می شود.	۵												
۱	در هریک از موارد گروه «الف» شرح و توضیح کدام واژه در گروه «ب» آمده است؟ (توجه : در قسمت «ب» یک مورد اضافی است)	۶												
۱	<table border="1"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) هر نوشته ای که به تاریخ تمدن بشری متعلق باشد شمرده میشود</td> <td>شعر</td> </tr> <tr> <td>ب) یکسانی دو واژه در تعداد و ترتیب واج ها با معنای متفاوت</td> <td>فارسی میانه</td> </tr> <tr> <td>ج) این زبان، زبان درباری ساسانیان و مکاتبه مقامات دولتی بوده است</td> <td>ادبیات</td> </tr> <tr> <td>د) سخنی است خیال انگیز، موزون سرشار از عاطفه</td> <td>جناس همسان</td> </tr> <tr> <td></td> <td>فارسی دری</td> </tr> </tbody> </table>	الف	ب	الف) هر نوشته ای که به تاریخ تمدن بشری متعلق باشد شمرده میشود	شعر	ب) یکسانی دو واژه در تعداد و ترتیب واج ها با معنای متفاوت	فارسی میانه	ج) این زبان، زبان درباری ساسانیان و مکاتبه مقامات دولتی بوده است	ادبیات	د) سخنی است خیال انگیز، موزون سرشار از عاطفه	جناس همسان		فارسی دری	
الف	ب													
الف) هر نوشته ای که به تاریخ تمدن بشری متعلق باشد شمرده میشود	شعر													
ب) یکسانی دو واژه در تعداد و ترتیب واج ها با معنای متفاوت	فارسی میانه													
ج) این زبان، زبان درباری ساسانیان و مکاتبه مقامات دولتی بوده است	ادبیات													
د) سخنی است خیال انگیز، موزون سرشار از عاطفه	جناس همسان													
	فارسی دری													
۱	برای هریک از واژه های زیر، دو واژه هم وزن بنویسید. زینده: جوی:	۷												
۱	صامت ها و مصوت های واژه های زیر را بنویسید. الف) صحرا ب) خوراک	۸												

۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۵	با توجه به بیت به سوالات پاسخ دهید. "خلوتم چراغان کن ای چراغ روحانی ای ز چشمه توست چشم دل چراغانی الف) "ه" در واژه چشمه صامت هست یا مصوت؟ ب) تفاوت واج "الف" در واژه های "ای" و "چراغ" را بنویسید. کدام بیت ردیف ندارد با ذکر علت. الف) به نام خداوند جان آفرین ب) از هر ناحیت کاروان ها روان حکیم سخن در زبان آفرین به دیدار آن صورت بی روان	۹ ۱۰										
۰/۷۵	در جدول برای هریک از واژه های ستون «الف» یک واژه هم قافیه درستون «ب» وجود دارد. هم قافیه ها را به هم وصل کنید. (توجه در ستون «ب» یک واژه اضافه است)	۱۱										
	<table border="1"> <tr> <td>الف</td> <td>ب</td> </tr> <tr> <td>گلاب</td> <td>بخت</td> </tr> <tr> <td>سخت</td> <td>شدت</td> </tr> <tr> <td>شکایت</td> <td>مراب</td> </tr> <tr> <td></td> <td>حکایت</td> </tr> </table>	الف	ب	گلاب	بخت	سخت	شدت	شکایت	مراب		حکایت	
الف	ب											
گلاب	بخت											
سخت	شدت											
شکایت	مراب											
	حکایت											
۰/۲۵	با توجه به تقابل سجع های «متوازی و متوازن» در بیت زیر، آرایه به وجود آمده است. بغض های کال من، چرا چنین؟! گریه های لال من، چرا چنین!؟	۱۲										
۰/۵	آبا در بیت آرایه واژه آرایه (تکرار) به کار رفته است؟ با ذکر دلیل؟ ما را سری است با تو، که گر خلق روزگار دشمن شوند و سر برود، هم بر آن سریم	۱۳										
۰/۵ ۰/۵	برای کاربرد گوناگون (صامت، مصوت) واج "و" مثال بزنید. جناس و نوع آن را بیابید. عشق شوری در نهاد ما نهاد جان ما در بوته سودا نهاد	۱۴ ۱۵										
۰/۵	قاعده قافیه را در هریک از سروده های زیر بنویسید. الف) آواز عاشقانه ما در گلو شکست حق با سکوت بود، صدا در گلو شکست ب) بیا ای دل از اینجا پر بگیریم ره کاشانه دیگر بگیریم	۱۶										
۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵ ۱ ۱/۵	کالبد شکافی شعر سروده ی زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید. به سهراب بر، تیرباران گرفت چپ و راست جنگ سواران گرفت نگه کرد سهراب و آمدنش ننگ برآشت و تیز اندر آمد به جنگ چوسهراب را دید گرد آفرید که بر سان آتش همی بر دمید سر نیزه را سوی سهراب کرد عنان و سنان را پر از تاب کرد برآشت سهراب و شد چون پلنگ چو بدخواه او چاره گر بد به جنگ بزد بر کمر بند گرد آفرید زره بر برش، یک به یک، بر درید الف) نوع ادبی این سروده را بنویسید. ب) یک ویژگی در حوزه قلمرو زبانی و یک ویژگی قلمرو ادبی نشان دهید. ج) در این سروده، دو جناس ناهمسان بیابید و بنویسید. د) در بیت چهارم «سرنیزه را...» ردیف، قافیه، حرف یا حروف مشترک قافیه را بیابید و بنویسید حروف قافیه طبق کدام قاعده است؟ و) خط عروضی بیت آخر (بزد بر کمر بند...) را بنویسید. سپس مرز هجاها را مشخص کنید و زیر هر هجا علامت آن را بگذارید.	۱۷										

۰/۷۵	در کدام یک از دوبیت زیر، آرایهٔ موازنه به کار رفته است؟ چرا؟ الف) چرخ ارچه رفیع، خاک پایت عقل ار چه بزرگ، طفل راحت ب) ای برتر از خیال و قیاس و گمان و وهم وز هرچه گفته اند و شنیدیم و خوانده ایم	۱۸
۰/۲۵	به کارگیری کدام آرایه ها در سرودهٔ زیر سبب موسیقی در متن و تاثیرگذاری بیشتر می شود؟ من آب آب و باغ باغم // هزاران ارغوان را ارغوانم	۱۹
۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵	کالبد شکافی نثر متن زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید: «خداوندا! یک دل پر درد دارم و یک جان پرزجر، عزیز دوگیتی! این بیچاره را چه تدبیر؟ الهی! اگرچه بهشت چون چشم و چراغ است، بی دیدار تو درد و داغ است. طالب دنیا رنجور و طالب عقبا مزدور و طالب مولا مسرور. الف) از میان انواع نثر ادبی، این متن در کدام نوع نثر قرار می گیرد؟ ب) در این متن، سجع ها را بیابید و نوع هریک را مشخص کنید. سجع متوازی: سجع مطرف : سجع متوازن: ج) ارزش موسیقایی کدام سجع بیشتر است؟	۲۰
۰/۷۵	در کدام یک از نمونه های زیر، آرایهٔ «ترصیع» به کار رفته است؟ دلیل خود را بنویسید. الف) ای کریمی که بخشندهٔ عطایی و ای حکیمی که پوشندهٔ خطایی ب) در بدایت بند و چاه بود، در نهایت تخت و گاه.	۲۱
۰/۵	هم ریشگی در نوشته زیر بین چه واژه های است؟ «حکیمی که با جهال درافتد. باید که توقع عزت ندارد و اگر جاهلی به زبان آوری برحکیمی غالب آید، عجب نیست که سنگی است که گوهر همی شکند»	۲۲
۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵	متن زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید: «در عالم، نعمت بسیار است و لکن آب نیکوترین نعمت هاست و در قرآن قصهٔ یوسف(ع) نیکوترین قصه هاست. پادشاه عالم خبر که داد در این قصه، از حسن سیرت او داد، نه از حسن صورت او داد، تا اگر نتوانی که صورت خود را چون صورت او گردانی: باری بتوانی که سیرت خود را چون سیرت او گردانی.» الف) دو نمونه واژه آرایبی در این متن بیابید و نشان دهید. ب) نمونه ای از واج آرایبی در این متن نشان دهید. ج) در این متن ترصیع بین کدام جمله ها دیده می شود؟ آن جمله ها را بنویسید. د) سجع متوازی در بین کدام واژه ها دیده می شود؟	۲۳